UNIONIN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kuudes jaosto)

7 päivänä maaliskuuta 2013 *

Työjärjestyksen 99 artikla — Direktiivi 2005/29/EY — Kansallinen säännöstö, jossa kielletään yleisesti tarjoamasta myytäväksi tai myymästä tavaroita tappiollisesti

Asiassa C-343/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka rechtbank van koophandel te Gent (Belgia) on esittänyt 27.6.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 19.7.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Euronics Belgium CVBA

vastaan

Kamera Express BV ja

Kamera Express Belgium BVBA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Berger sekä tuomarit A. Borg Barthet ja J.-J. Kasel (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian perustellulla määräyksellä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklan mukaisesti,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) (EUVL L 149, s. 22) tulkintaa.

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa yhtenä osapuolena on Euronics Belgium CVBA (jäljempänä Euronics) ja toisena Kamera Express BV (jäljempänä KE) sekä Kamera Express Belgium BVBA (jäljempänä KEB) ja joka koskee tiettyjen kameroiden myyntihintaa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6, 8 ja 17 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(6) Tällä direktiivillä lähennetään jäsenvaltioiden lait, jotka koskevat kuluttajien taloudellisia etuja välittömästi vahingoittavia ja siten laillisesti toimivien kilpailijoiden taloudellisia etuja välillisesti vahingoittavia sopimattomia kaupallisia menettelyjä, sopimaton mainonta mukaan lukien. – – Sen soveltamis- tai vaikutusalaan eivät kuulu sellaiset kansalliset lait, jotka koskevat sopimattomia kaupallisia menettelyjä, jotka vahingoittavat ainoastaan kilpailijoiden taloudellisia etuja tai jotka liittyvät elinkeinonharjoittajien välisiin liiketapahtumiin. [Toissijaisuusperiaatteen] täysin huomioon ottaen jäsenvaltioilla on edelleen halutessaan mahdollisuus säännellä kyseisiä käytäntöjä yhteisön lainsäädäntöä noudattaen. – –

– –

(8) Tällä direktiivillä suojellaan nimenomaisesti kuluttajien taloudellisia etuja elinkeinonharjoittajien sopimattomilta kaupallisilta menettelyiltä. – –

– –

(17) Oikeusvarmuuden lisäämiseksi on suotavaa nimetä ne kaupalliset menettelyt, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina. Liitteessä I on sen vuoksi täydellinen luettelo kaikista kyseisistä menettelyistä. Nämä ovat ainoat kaupalliset menettelyt, joita voidaan pitää sopimattomina ilman 5–9 artiklan säännöksiin perustuvaa tapauskohtaista arviointia. Luetteloa voidaan muuttaa vain muuttamalla tätä direktiiviä.”

4 Direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on tukea sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja saavuttaa korkeatasoinen kuluttajansuoja lähentämällä jäsenvaltioiden lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka koskevat kuluttajien taloudellisia etuja vahingoittavia sopimattomia kaupallisia menettelyjä.”

5 Saman direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

d) ’elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisillä kaupallisilla menettelyillä’ (jäljempänä myös ’kaupallisilla menettelyillä’) elinkeinonharjoittajan tointa, mainitsematta jättämistä, käyttäytymistä tai edustamista, kaupallista viestintää, mukaan lukien mainontaa ja markkinointia, joka liittyy välittömästi tuotteen myynnin edistämiseen, myymiseen tai toimittamiseen kuluttajille;

– –”

6 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan 5 artiklassa tarkoitettuihin elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiin sopimattomiin kaupallisiin menettelyihin ennen jotakin tuotetta koskevaa liiketointa ja sen jälkeen.”

7 Direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot eivät saa rajoittaa palveluiden tarjonnan vapautta eivätkä tavaroiden vapaata liikkumista tämän direktiivin yhdenmukaistamisen alaan kuuluvista syistä.”

8 Puheena olevan direktiivin 5 artiklassa, jonka otsikkona on ”Sopimattomien kaupallisten menettelyjen kieltäminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Sopimattomat kaupalliset menettelyt ovat kiellettyjä.

2. Kaupallinen menettely on sopimaton, mikäli:

a) se on huolellisen ammatinharjoittamisen vaatimusten vastainen;

ja

b) se vääristää olennaisesti tai on omiaan vääristämään olennaisesti menettelyn saavutettavissa tai kohteena olevan keskivertokuluttajan tai, kun kaupallinen menettely on suunnattu tietylle kuluttajaryhmälle, ryhmään kuuluvan keskivertohenkilön taloudellista käyttäytymistä tuotteeseen nähden.

– –

4. Sopimattomia ovat erityisesti kaupalliset menettelyt, jotka ovat:

a) harhaanjohtavia 6 ja 7 artiklassa esitetyn mukaisesti;

tai

b) aggressiivisia 8 ja 9 artiklassa esitetyn mukaisesti.

5. Liitteessä I on luettelo niistä kaupallisista menettelyistä, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina. Samaa luetteloa on sovellettava kaikissa jäsenvaltioissa ja sitä voidaan muuttaa ainoastaan muuttamalla tätä direktiiviä.”

Belgian oikeus

9 Markkinakäytännöistä ja kuluttajansuojasta annetun lain (wet betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming; Belgisch Staatsblad 12.4.2010, s. 20803; jäljempänä LPPC), joka tuli voimaan 12.5.2010, 101 §:n 1 momentin ensimmäisen kohdan mukaan ”yritykset eivät saa tarjota myytäväksi tai myydä tavaroita tappiollisesti”.

10 Saman säännöksen toisessa kohdassa säädetään seuraavaa: ”Tappiollisella myynnillä tarkoitetaan myyntiä hintaan, joka ei vastaa vähintään hintaa, jolla yritys on tavaran ostanut tai joka yrityksen olisi maksettava hankkiessaan uusia tavaroita myytäviksi, kun on vähennetty mahdolliset myönnetyt lopulliset alennukset. Selvitettäessä, onko kyseessä tappiollinen myynti, huomioon ei oteta alennuksia, jotka koskevat – yksinomaan tai ei – yrityksen muita kuin tavaroiden ostoon liittyviä sitoumuksia.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

11 Ennakkoratkaisupäätöksestä ilmenee, että KE ja KEB ovat tarjonneet myytäväksi Panasonic Lumix DMC-TZ20 -merkkistä kameraa viiden vuoden takuulla 229 euron hintaan ja Canon EOS5D Mark II -merkkisen kameran runkoa viiden vuoden takuulla 1 695 euron hintaan.

12 Euronics katsoi, että KE ja KEB myivät näitä kameroita tappiollisesti, koska niiden viralliset hankintahinnat ilman arvonlisäveroa olivat 277,84 euroa ja 1 634,78 euroa. Vaikka otettaisiin huomioon myönnetyt lopulliset alennukset, kameroiden hinta ei voi olla näin alhainen, ellei niitä myydä tappiollisesti. Tällainen myynti on kuitenkin LPPC:n 101 §:n mukaan kiellettyä. Niinpä Euronics nosti rechtbank van koophandel te Gentissä (Gentin kaupallisia asioita käsittelevä tuomioistuin) kanteen, jossa se vaati todettavaksi, että LPPC:n 101 §:ää on rikottu, ja määrättäväksi, että kyseinen toiminta samoin kuin sitä koskeva mainonta lopetetaan välittömästi.

13 Tässä tilanteessa rechtbank van koophandel te Gent on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [LPPC:n] 101 §, jolla suojataan muun muassa kuluttajien etuja, – – [sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan] direktiivin vastainen, koska kyseisessä pykälässä kielletään tappiollinen myynti, vaikka direktiivissä ei ilmeisesti kielletä tällaista toimintaa, ja koska Belgian lainsäädäntö saattaa olla tässä direktiivissä säädettyä ankarampi, mikä on direktiivin – – 4 artiklan nojalla kiellettyä?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

14 Kansallinen tuomioistuin pyrkii ennakkoratkaisukysymyksellään selvittämään, onko sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevaa direktiiviä tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jossa säädetään yleisestä kiellosta tarjota myytäväksi tai myydä tavaroita tappiollisesti.

15 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklan mukaan silloin, kun ennakkoratkaisukysymykseen annettava vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä, unionin tuomioistuin voi kuultuaan julkisasiamiestä koska tahansa ratkaista asian perustellulla määräyksellä, jossa viitataan asiaa koskevaan oikeuskäytäntöön.

16 Unionin tuomioistuin katsoo, että nyt käsiteltävässä asiassa on kyse tästä, koska vastaus esitettyyn kysymykseen on selvästi johdettavissa asiassa C-304/08, Plus Warenhandelsgesellschaft, 14.1.2010 annetusta tuomiosta (Kok., s. I-217, 35–51 kohta), asiassa C-540/08, Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, 9.11.2010 annetusta tuomiosta (Kok., s. I-10909, 15–38 kohta), asiassa C-288/10, Wamo, 30.6.2011 annetusta määräyksestä (20-40 kohta, Kok., s. I-5835) ja asiassa C-126/11, INNO, 15.12.2011 annetusta määräyksestä (22–32 kohta).

17 Ennakkoratkaisukysymykseen vastaamiseksi on ensiksi määritettävä, pyritäänkö LPPC:n 101 §:llä kuluttajansuojaan liittyviin tavoitteisiin, jolloin se kuuluisi sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin soveltamisalaan.

18 Rechtbank van koophandel te Gent toteaa tältä osin ennakkoratkaisupäätöksessään, että vaikka LPPC:n 101 §:llä voidaankin katsoa olevan merkitystä kaupallisten toimijoiden välisissä suhteissa, pykälän tarkoituksena on kuitenkin kuluttajien suojelu.

19 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee nimenomaisesti kyseisen artiklan näin yksilöidyn päämäärän valossa unionin tuomioistuimelta, onko sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi esteenä tällaiselle säännölle.

20 Tässä tilanteessa on vielä ratkaistava, vastaako pääasiassa kyseessä olevan kiellon kohteena oleva tavaroiden tarjoaminen myytäväksi tai itse niiden myynti tappiollisesti sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettuja kaupallisia menettelyjä, jolloin ne siis kuuluisivat kyseisellä direktiivillä annettujen säännösten soveltamisalaan (ks. vastaavasti em. asia Plus Warenhandelsgesellschaft, tuomion 35 kohta; em. asia Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, tuomion 16 kohta ja em. asia Wamo, määräyksen 29 kohta).

21 Tässä yhteydessä on huomautettava, että sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan d alakohdassa määritellään erityisen laajaa sanamuotoa käyttämällä, että kaupallisen menettelyn käsitteellä tarkoitetaan ”elinkeinonharjoittajan tointa, mainitsematta jättämistä, käyttäytymistä tai edustamista, kaupallista viestintää, mukaan lukien mainontaa ja markkinointia, joka liittyy välittömästi tuotteen myynnin edistämiseen, myymiseen tai toimittamiseen kuluttajille” (em. asia Plus Warenhandelsgesellschaft, tuomion 36 kohta; em. asia Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, tuomion 17 kohta ja em. asia Wamo, määräyksen 30 kohta).

22 Kuten kansallinen tuomioistuin toteaa, pääasiassa kyseessä olevien tappiollisten myyntien kaltaiset toimet toimivat houkuttimena, ja niiden tavoitteena on houkutella kuluttajia kauppiaan liiketiloihin ja tekemään ostoksia. Ne ovat näin osa jonkin toimijan kaupallista strategiaa, ja niillä pyritään välittömästi edistämään sen myyntiä ja menekkiä. Tästä seuraa, että ne ovat sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettuja kaupallisia menettelyjä ja kuuluvat näin ollen sen aineelliseen soveltamisalaan (ks. vastaavasti em. asia Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, tuomion 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja em. asia Wamo, määräyksen 31 kohta).

23 Tämän jälkeen on vielä tarkistettava, onko sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi esteenä LPPC:n 101 §:ssä säädetyn kaltaiselle kiellolle tarjota myytäväksi tai myydä tavaroita tappiollisesti.

24 Tästä on ensiksi todettava, että koska sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevalla direktiivillä yhdenmukaistetaan täysin säännöt, jotka koskevat elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiä sopimattomia kaupallisia menettelyjä, jäsenvaltiot eivät voi toteuttaa, kuten direktiivin 4 artiklassa nimenomaisesti säädetään, mainitussa direktiivissä säädettyjä toimenpiteitä tiukempia toimenpiteitä edes silloin, kun ne haluavat saavuttaa korkeammantasoisen kuluttajansuojan (em. asia Plus Warenhandelsgesellschaft, tuomion 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja em. asia Wamo, määräyksen 33 kohta).

25 On myös todettava, että kyseisen direktiivin 5 artiklassa mainitaan kriteerit, joiden avulla voidaan määritellä olosuhteet, joissa kaupallista menettelyä on pidettävä sopimattomana ja siten kiellettynä.

26 Kyseisen 5 artiklan 2 kohdan mukaan kaupallinen menettely on siten sopimaton, jos se on huolellisen ammatinharjoittamisen vaatimusten vastainen ja vääristää olennaisesti tai on omiaan vääristämään olennaisesti keskivertokuluttajan käyttäytymistä tuotteeseen nähden.

27 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 5 artiklan 4 kohdassa määritetään lisäksi kaksi täsmällistä sopimattomien kaupallisten menettelyjen ryhmää, jotka ovat direktiivin 6 ja 7 artiklassa yksilöityjen arviointiperusteiden mukaiset ”harhaanjohtavat menettelyt” sekä 8 ja 9 artiklassa yksilöityjen arviointiperusteiden mukaiset ”aggressiiviset menettelyt”.

28 Lopuksi on todettava, että saman direktiivin liitteessä I luetellaan tyhjentävästi 31 sellaista kaupallista menettelyä, joita direktiivin 5 artiklan 5 kohdan perusteella pidetään sopimattomina ”kaikissa olosuhteissa”. Kuten direktiivin johdanto-osan 17 perustelukappaleessa nimenomaisesti täsmennetään, nämä ovat näin ollen ainoat kaupalliset menettelyt, joita voidaan pitää sopimattomina ilman direktiivin

5–9 artiklan säännöksiin perustuvaa tapauskohtaista arviointia (em. asia Plus Warenhandelsgesellschaft, tuomion 45 kohta; em. asia Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, tuomion 34 kohta ja em. asia Wamo, määräyksen 37 kohta).

29 Pääasiassa kyseessä olevasta kansallisesta säännöksestä on todettava, että on selvää, että menettelyt, joissa tavaroita tarjotaan myytäväksi tai myydään tappiollisesti, eivät sisälly sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteeseen I. Näin ollen ne eivät voi olla kiellettyjä ”kaikissa olosuhteissa” vaan ainoastaan sellaisen erityisen analyysin päätteeksi, jonka avulla on mahdollista todeta näiden menettelyjen sopimattomuus (ks. vastaavasti em. asia Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, tuomion 35 kohta ja em. asia Wamo, määräyksen 38 kohta).

30 On kuitenkin todettava, että – kuten ennakkoratkaisupäätöksestä ilmenee – LPPC:n 101 §:ssä kielletään yleisesti tavaroiden tarjoaminen myytäväksi tai myynti tappiollisesti ilman, että kunkin yksittäistapauksen asiayhteydessä olisi määritettävä, onko kyseinen kaupallinen toimi ”sopimaton” sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 5–9 artiklassa vahvistettujen arviointiperusteiden valossa, ja ilman, että toimivaltaisille tuomioistuimille olisi myönnetty harkintavaltaa tältä osin (ks. vastaavasti em. asia Plus Warenhandelsgesellschaft, tuomion 48 kohta; em. asia Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, tuomion 36 kohta ja em. asia Wamo, määräyksen 36 kohta).

31 Tässä tilanteessa esitettyyn kysymykseen on vastattava, että sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevaa direktiiviä on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jossa säädetään yleisestä kiellosta tarjota myytäväksi tai myydä tavaroita tappiollisesti, siltä osin kuin säännöksellä pyritään kuluttajansuojaan liittyviin tavoitteisiin.

Oikeudenkäyntikulut

32 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on määrännyt seuraavaa:

Sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2005/29/EY (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jossa säädetään yleisestä kiellosta tarjota myytäväksi tai myydä tavaroita tappiollisesti, siltä osin kuin säännöksellä pyritään kuluttajansuojaan liittyviin tavoitteisiin.

Allekirjoitukset